

Yrd. Doç. Dr. Cafer EMİNOĞLU
Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Ticaret Hukuku Anabilim Dalı Öğretim Üyesi

Türk Ticaret Kanunu'nda Kurumsal Yönetim (Corporate Governance)

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
İÇİNDEKİLER	IX
KISALTMALAR.....	XIX

Birinci Bölüm

Genel Olarak Kurumsal Yönetim

I. Giriş.....	1
II. Kurumsal Yönetimin Ortaya Çıkışı ve Gelişimi	4
III. Kurumsal Yönetim Felsefesi ve İlkelerine Genel Bakış	7
A. Kurumsal Yönetim Kavramı ve Felsefesi.....	7
1. Kavram.....	7
2. Kurumsal Yönetimi Gerekli Kılan Olgular.....	10
3. Kurumsal Yönetim Yaklaşımının Kapsamı	11
4. OECD'nin Kurumsal Yönetime Yaklaşımı	12
B. Kurumsal Yönetimin İlkeleri	14
1. Genel Olarak.....	14
2. Şeffaflık.....	15
3. Adillik.....	16
4. Hesap Verebilirlik	19
5. Sorumluluk	22
IV. Kurumsal Yönetimin Sağlaması Beklenen Faydalar.....	25

V. “Compliance” ve Kurumsal Yönetim.....	26
--	----

İkinci Bölüm

Sermaye Piyasası Kurulu (SPK) Kurumsal Yönetim İlkeleri

A. Genel Olarak.....	29
B. SPK'nın Kurumsal Yönetime İlişkin Kanuni Yetkileri	31
1. Genel Olarak.....	31
2. SPK'nın Tekel Yetkisi.....	32
C. TK Kurumsal Yönetim İlkelerinin Halka Açık Ortaklıklara Uygulanması.....	34
D. SPK Kurumsal Yönetim İlkelerinin Bağlayıcılığı.....	35
E. SPK Kurumsal Yönetim İlkeleri	37
1. İlkelerin Sınıflandırılması.....	37
2. Pay Sahipleri ve Hakları.....	38
3. Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflık.....	43
4. Diğer Menfaat Sahipleri ve Hakları	46
5. Yönetim Kurulu	49

Üçüncü Bölüm

Türk Ticaret Kanunu'nda Kurumsal Yönetim İlkelerinin Yansımaları

I. Giriş.....	57
A. Türkiye'de 6102 Sayılı TK Öncesi Kurumsal Yönetim Yaklaşımı	57
B. TK'nın Yapım Felsefesi ve Kurumsal Yönetim Yaklaşımı	58
C. Kurumsal Yönetim Düzenlemelerinde Dikkate Alınan Kaynaklar	61

D. TK'da Yapılan Değişikliklerin Kurumsal Yönetim Yaklaşımına Etkisi	62
E. Türkiye'de Ortaklık Yapıları ve Kurumsal Yönetim	64
II. Çeşitli Unsurlar Açısından Kurumsal Yönetim İlkelerinin Türk Ticaret Kanunu'ndaki Yansımaları	65
A. Genel Olarak.....	65
B. Pay Sahipleri Açısından	66
1. Giriş	66
2. Pay Sahipliği Haklarında Genişleme	67
3. Pay Sahipleri Demokrasisi.....	68
a. Genel Olarak.....	68
b. Pay Sahiplerinin Genel Kurulda Temsil Hakkı.....	71
i. Temsile İlişkin Esaslar.....	72
ii. Bireysel Temsil	73
(1) Adi Temsilci.....	73
(2) Tevdi Eden Temsilcisi	74
iii. Kurumsal (Toplu) Temsil	75
(1) Kurumsal Temsilci	76
(2) Organın Temsilcisi.....	78
(3) Bağımsız Temsilci.....	79
iv. Temsil Sistemine İlişkin Sorunlar	81
c. Oyda İmtiyaz Haklarının Kısıtlanması ve Oydan Yoksunluk	84
d. Genel Kurul / Ortaklar Kurulu Toplantılarının Elektronik Ortamda Yapılması.....	86
4. Genel Kurulda Kurumsal Yönetim	89
5. Azınlık Hakları	92
a. Genel Olarak.....	92
b. Genel Kurulu Toplantıya Çağırma Hakkı.....	96
c. Toplanacak Olan Genel Kurul Gündemine Madde Eklenmesini Talep Hakkı	98
d. Özel Denetçi Atanmasını İsteme.....	104
e. Bilanço Görüşmelerini Erteletme Hakkı.....	106

f. Denetçinin Görevden Alınması ve Yeni Denetçi Atanması.....	108
g. Nama Yazılı Pay Senetlerinin Bastırılmasını İsteme Hakkı.....	110
h. Kuruluş ve Sermaye Artırımında Sulh ve İbraya Engel Olma Hakkı	112
i. Haklı Sebeplerle Ortaklığın Feshini İsteme	112
j. Bakanlık Temsilcisi Talep Etme Hakkı.....	115
k. Yönetim Kurulunda Temsil Hakkı	116
l. Limited Şirketler Açısından Durum.....	118
6. “Eşit Şartlarda Eşit İşlem” İlkesi	118
a. Kurumsal Yönetim Açısından Önemi.....	118
b. OECD Kurumsal Yönetim İlkelerinde Eşit İşlem İlkesi ve TK’daki Yansımaları	120
c. Eşit İşlem İlkesinin Hukuki Niteliği.....	122
d. Kanuni Düzenleme	123
e. Nispi Eşitlik Prensibi	123
f. İlkenin Muhatapları.....	127
g. İlkeye Aykırı İşlemin Sonuçları.....	128
h. Limited Ortaklıklar Açısından Durum	129
7. Emredici Hükümler İlkesi ve Pay Sahiplerinin Korunması	130
a. Genel Olarak.....	130
b. Kurumsal Yönetim Açısından Önemi	132
c. Kanuni Düzenleme	133
d. İlkenin Sınırları ve Sözleşme Serbestisi	135
i. Hükümde Geçen “Sapabilir” Kavramı	135
ii. Lafzi Yorum Mu, Amaçsal Yorum Mu?	136
iii. İlkeye Aykırılığın Sonuçları	138
e. Limited Şirketler Açısından Durum	139
8. Pay Sahiplerinin Ortaklığa Borçlanma Yasağı	140
a. Kurumsal Yönetim Açısından Önemi.....	140
b. Kanuni Düzenleme	142

---

i. Düzenlemenin İlk Hali	142
ii. Düzenlemenin Mevcut Hali	143
c. Borçlanma Kavramı ve Yasağın Kapsamı	144
d. Yasağın Muhatapları	146
e. Borçlanabilmenin Şartları	148
f. Yasağı İhlal Etmenin Sonuçları	149
9. Birleşme, Bölünme ve Tür Değiştirmede Pay Sahiplerinin Korunması	152
a. Genel Olarak.....	152
b. Ticaret Şirketlerinin Birleşmesinde	153
c. Bölünme Halinde	156
d. Tür Değiştirmede.....	157
e. Birleşme, Bölünme ve Tür Değiştirmede Ortaklık Paylarının ve Haklarının İncelenmesi	159
10. Şirketler Topluluğunda Pay Sahipliği Hakları.....	160
a. Genel Olarak Şirketler Topluluğu Hukuku	160
b. Şirketler Topluluğu En Az Kaç Topluluk Üyesinden Oluşabilir?	163
i. Şirketler Topluluğunun Hâkiminin Bir Ticaret Şirketi Olması Halinde	163
ii. Şirketler Topluluğunun Hâkiminin Bir Teşebbüs Olması Halinde.....	166
c. Kurumsal Yönetim Açısından Şirketler Topluluğuna İlişkin Düzenlemeler	167
d. Şirketler Topluluğunda Şirket Ortaklarını Koruyucu Mekanizmalar.....	169
i. Bağlı Şirket Ortakları Açısından	169
ii. Hâkim Şirket Ortakları Açısından	173
11. Nama Yazılı Payların Devri.....	174
C. Yönetim Organı Açısından	176
1. Giriş	176
2. Yönetim Kuruluna İlişkin Yenilikler	178

3. Genel Olarak Yönetim Kurulu	185
a. Yönetim Kurulunun Niteliği	185
b. Yönetim Kurulu Üyeliği	187
c. Yönetim Kurulu Üyeliğinin Kazanılması	189
d. Yönetim Kurulu Üyelerinin Görevleri	191
e. Yönetim Kurulu Üyelerinin Yükümlülükleri	193
4. Yönetim Organının Farklı Konumları	196
a. Bağımsız Ortaklık Yönetim Organı.....	198
b. SerPK'ya ve Özel Kanunlara Tabi Ortaklıkların Yönetim Kurulları	199
c. Bağlı Ortaklık Yönetim Organı	202
d. Hâkim Ortaklık Yönetim Organı.....	206
e. Şirketler Topluluğu Yönetim Organı	209
5. İç Denetim Düzenlerini Oluşturma Yükümlülüğü	210
6. Yönetim ve Temsil Yetkisinin Devri ve İç Yönerge	210
7. Devredilemez Görev ve Yetkilerin Belirlenmesi	215
a. Kurumsal Yönetim Açısından Önemi.....	215
b. Anonim Ortaklıklar Açısından.....	217
c. Limited Ortaklıklar Açısından	219
8. Komite ve Komisyonlar Oluşturulması.....	220
9. Özen ve Bağlılık Yükümlülüğü	223
a. Kurumsal Yönetim Açısından Önemi.....	223
b. Eski TK'da Durum ve Getirilen Eleştiriler	223
c. Özen Yükümlülüğünde Yeni Düzenleme ve Objektif Kısıt	224
d. Bağlılık Yükümlülüğü	226
e. Limited Ortaklıklar Açısından	227
10. Farklılaştırılmış Teselsül	228
a. Kanuni Düzenleme	229
b. Kurumsal Yönetim Açısından Önemi	231
c. Dış İlişkide	231

---

d. İç İlişkide Rücu	235
11. Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Şirket İle İşlem Yapma Yasağı	237
12. Yönetim Kurulu Üyelerinin Şirkete Borçlanma Yasağı.....	241
a. Genel Olarak	241
b. Yasağın Gelişim Süreci.....	242
c. Pay Sahibi Olmayan Yönetim Kurulu Üyeleri ve Yakınları Açısından.....	243
i. Yasağın Çerçevesi	243
ii. Yasağın Muhatapları	244
iii. Yasağı İhlalin Sonuçları.....	248
d. Pay Sahibi Yönetim Kurulu Üyeleri Açısından	251
13. Kurumsal Yönetim Açıklaması	253
14. Yönetim Organı Üyesinin Bilgi Alma ve İnceleme Hakkı .	254
a. Hakların Kullanılmasına İlişkin Esaslar	255
b. Toplantı İçİ Bilgi ve İnceleme Hakkı	257
c. Toplantı Dışında Bilgi ve İnceleme Hakkı	258
15. Yönetim Organı Toplantılarının Elektronik Ortamda Yapılması	260
a. Genel Esaslar ve Kurumsal Yönetim.....	260
b. Kanuni Düzenleme ve Değerlendirme	262
D. Ortaklık Açısından	263
E. Diğer Menfaat Sahipleri Açısından	266
1. Genel Olarak	266
2. TK'nın Diğer Menfaat Sahipleri Açısından Değerlendirilmesi.....	268
3. Ortaklık Alacaklıları Açısından	269
a. Ortaklık Sermayesinin ve Diğer Malvarlıklarının Korunması.....	270
i. Asgari Sermaye Tutarı	271
ii. Aynı Sermaye Konulması Halinde Tedbirler	272
iii. Şirketin Kendi Paylarını İktisabı Yasağı	273

iv. İtibari Değerin Altında Pay Çıkarılamaması	275
v. Kâr Dağıtılırken Sermayenin Korunması	276
vi. Şirket Varlıklarını Korumaya Yönelik Diğer Hükümler	276
b. Birleşme, Bölünme ve Tür Değiştirmede	
Alacaklıların Korunması	278
i. Genel Olarak Yeniden Yapılanmalar	278
ii. Birleşmede	279
iii. Bölünmede	281
iv. Tür Değiştirmede	283
c. Şirketler Topluluğunda Alacaklıların Korunması	283
i. Alacaklılar için Riskler	283
ii. Bağlı Şirket Kayıpların Denkleştirilmesi	285
iii. Bağlı Şirket Alacaklılarının Dava Hakları	287
iv. Alacaklılar Açısından Güvenden Doğan Sorumluluk	289
d. Fesih Davası Açma Hakkı	290
i. Menfaatlerin Kuruluşta Tehlikeye Düşürülmüş Olması Sebebiyle	290
ii. Organların Eksikliği Sebebiyle	292
e. Ultra Vires Sisteminin Kaldırılması Hususu	293
i. 6762 Sayılı Eski TK'da Durum	293
ii. 6102 Sayılı Yeni TK'da Durum	295
f. Esas Sermayenin Azaltılması Halinde Alacaklılara Çağrı	297
g. Tasfiyede Alacaklıların Korunması	299
h. Alacaklıların Korunmasına İlişkin Diğer Hükümler	301
4. Ortaklık Çalışanları Açısından	302
a. Genel Olarak	302
b. OECD Kurumsal Yönetim İlkelerinde Çalışanlar	303
c. Çalışanların Ortaklık Yönetimine Katılması	304
d. Yeniden Yapılanmalarda Çalışanların Korunması	305
e. Çalışanların Korunmasına İlişkin Diğer Hükümler	307

---

5. Toplum Açısından	309
a. Genel Olarak.....	309
b. OECD Kurumsal Yönetim İlkelerinde ve AB Mevzuatında Toplumsal Sorumluluk	310
c. TTK'da Toplumsal Sorumluluk	311
F. Denetim Açısından	314
1. Genel Olarak Ortaklıkların Denetimi	314
2. 6762 Sayılı Eski TK'nın Öngördüğü Denetim Sistemi.....	315
3. TK'da Dış Denetim	316
a. Bağımsız Denetim	316
i. 6102 Sayılı Yeni TK'nın Denetim Sistemi: Çağdaş Standartlar ve Geriye Gidiş.....	316
ii. Bağımsız Denetime Tabi Ortaklıklar	318
iii. Bağımsız Denetimin Temel Esasları	319
iv. Bağımsız Denetçi.....	320
b. Bağımsız Denetim Dışında Kalan Sermaye Ortaklıklarının Denetimi.....	322
4. İç Denetim Düzenlerini Oluşturma	323
a. TK'da Öngörülen İç Denetim Sistemi	325
b. Finans Denetimi	327
c. Finans Yönetimi ve Finansal Planlama	328
d. Risk Yönetimi	329
i. Yönetim Organının Görevi Olarak Riskin Yönetilmesi	329
ii. Riskin Erken Saptanması ve Yönetimi Komitesi	330
G. Bilgi Toplumu Hizmetleri	332
1. Genel Olarak.....	332
2. Erişim Olanağı.....	333
a. İnternet Sitesi Açma Yükümlülüğü – 6335 Sayılı Kanun Öncesi.....	334
b. İnternet Sitesi Açma Yükümlülüğü – Mevcut Durum ..	335
3. Erişim Hakkı ve İlgililerin Sorumluluğu.....	338

Dördüncü Bölüm
Sonuç

SONUÇ NOTLARI.....	341
KAYNAKÇA	353
İNDEKS	367